

Petra Ahnert

CUDOWNE WŁAŚCIWOŚCI WOSKU PSZCZELEGO

Ponad 40 przepisów na kosmetyki,
mydła, świece, maści, perfumy,
ozdoby, tkaniny
i inne

CUDOWNE
WŁAŚCIWOŚCI
WOSKU PSZCZELEGO

Petra Ahnert

CUDOWNE WŁAŚCIWOŚCI WOSKU PSZCZELEGO

Ponad 40 przepisów na kosmetyki,
mydła, świece, maści, perfumy,
ozdoby, tkaniny
i inne

REDAKCJA: Małgorzata Lipska
SKŁAD: Krzysztof Nierodziński
PROJEKT OKŁADKI: Krzysztof Nierodziński
TŁUMACZENIE: Sylwia Gil
ZDJĘCIA: Dan Bishop Photography

Wydanie I
Białystok 2025
ISBN 978-83-8272-926-9

Tytuł oryginału: *Beeswax Alchemy: How to Make Your Own
Soap, Candles, Balms, Creams, and Salves from the Hive*

© 2024 by Quarto Publishing Group USA Inc.

© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Vital, Białystok 2024
All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy żadna część tej książki nie może być powielana w jakimkolwiek procesie mechanicznym, fotograficznym lub elektronicznym ani w formie nagrania fonograficznego. Nie może też być przechowywana w systemie wyszukiwania, przesyłana lub w inny sposób kopiowana do użytku publicznego lub prywatnego – w inny sposób niż „dozwolony użytek” obejmujący krótkie cytaty zawarte w artykułach i recenzjach.

Książka ta zawiera porady i informacje odnoszące się do opieki zdrowotnej. Nie powinny one jednak zastępować porady lekarza ani dietetyka. Jeśli podejrzewasz u siebie problemy zdrowotne lub wiesz o nich, powinieneś skonsultować się z lekarzem, zanim rozpoczniesz jakikolwiek program poprawy zdrowia czy leczenia. Dłożono wszelkich starań, aby informacje zaprezentowane w tej książce były rzetelne i aktualne podczas daty jej publikacji. Wydawca ani autor nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek skutki dla zdrowia, mogące wystąpić w wyniku stosowania zaprezentowanych w książce metod.

Bądź na bieżąco i śledź nasze wydawnictwo na Facebooku.
www.facebook.com/wydawnictwovital

15-762 Białystok
ul. Antoniuk Fabr. 55/24
85 662 92 67 – redakcja
85 654 78 06 – sekretariat
85 653 13 03 – dział handlowy – hurt
85 654 78 35 – www.vitalni24.pl – detal
strona wydawnictwa: www.wydawnictwovital.pl
Więcej informacji znajdziesz na portalu www.superodzywianie.pl

PRINTED IN POLAND

SPIS TREŚCI

WSTĘP	10	ROZDZIAŁ 2	
PODSTAWOWE INFORMACJE O WOSKU PSZCZELIM	13	WYRÓB ŚWIEC	35
KRÓTKA HISTORIA WOSKU PSZCZELEGO	17	Świece rolowane	36
WSPÓŁCZESNE WYKORZYSTANIE WOSKU PSZCZELEGO	19	Świece rolowane z węży	37
ROZDZIAŁ 1		Rolowane świece stożkowe	40
WOSK	25	Podstawowy test spalania	42
Wosk pszczelarzy	26	Świece formowane	44
Wosk na świece	27	Świece wotywne	45
Wosk biały	28	Świece formowane filarowe	48
Wosk czerwiony	29	Świece zanurzane ręcznie	54
Wskazówki dla praktyków	30	Świece stożkowe ręcznie zanurzane	55
		Świece urodzinowe ręcznie zanurzane	60

ROZDZIAŁ 3

BALSAMY I SZTYFTY

Podstawowy balsam do ust	63
Balsam do ust z masłem	64
Błyszczki do ust	66
Balsam do klatki piersiowej	68
Twarde kostki pielęgnacyjne	70
Balsam w kostce	71
Kostka do masażu	72
Balsam do skórek	74
Balsam do stóp	76
Wazelina beznaftowa	78
	80

ROZDZIAŁ 4

MAŚCI, KREMY I PEELINGI

Przepis na maść podstawową	83
Maść uniwersalna	84
Olejek ziołowy	85
Maść na popękaną skórę	86
Maść na oparzenia	88
Maść łagodząca swędzenie	89
Maść stolarza	90
Chłodzący balsam	91
do stawów i mięśni	92
Emulgujący peeling cukrowy	94
Krem z wosku pszczelego	98
Naturalne perfumy w kostce	101
Perfumy stałe: przepis	
na podstawowy balsam	102
Perfumy stałe:	
przepis bazowy	103
Mieszanki olejków do perfum	104

ROZDZIAŁ 5

MYDŁA

Tłuszcz + ług = mydło	107
Sprzęt do produkcji mydła	108
Przepis bazowy na mydło (bez wosku pszczelego i miodu)	110
Mydło z miodem i woskiem pszczelim (receptura na zimno)	112
Mydło z miodem i woskiem pszczelim (proces na ciepło)	116
	120

ROZDZIAŁ 6

PRODUKTY UŻYTKU DOMOWEGO

Ozdoby z wosku pszczelego	125
Liście zanurzane w wosku pszczelim	126
Woskowe szyszki do rozpałki	128
Lampiony z wosku pszczelego	130
Odżywka do deski do krojenia	132
Politura do drewna litego	134
Krem do pielęgnacji drewna	135
Wosk pszczeli do polerowania	136
Tkanina woskowana	137
Wodoodporne tenisówki	138
Bawełniane woskowane opakowania na kanapki	140
Koralikowanie i szycie	142
Utrwalacz do nici/sznurka	144
	145

ROZDZIAŁ 7

WOSK PSZCZELI W SZTUCE

Batik	147
Batikowe serwety	148
Batikowe ściereczki do naczyń	150
Enkaustyka	154
Partia podstawowa	156
Mieszanie farby enkaustycznej	158
Malowanie enkaustyczne	160
Enkaustyczny kolaż	162
	165

ROZDZIAŁ 8

PRZEWODNIK PO SKŁADNIKACH

Masła	169
Oleje	170
Dodatkowe składniki	171
Słownik kwasów tłuszczowych	177
Zioła	179
Olejki eteryczne	180
	182

PODZIĘKOWANIA	187
---------------	-----

O AUTORCE	188
-----------	-----

WSTĘP

Zaczęłam pracować z woskiem pszczelim w 2003 roku, kiedy mój chłopak i ja kupiliśmy nasze pierwsze ule, ale mój romans z rzemiosłem zaczął się gdy byłam jeszcze dzieckiem. Jestem jedynaczką urodzoną w rodzinie niemieckich imigrantów. Moja mama, zanim poznała mojego tatę, prowadziła pełne przygód życie. Kształciła się jako nauczycielka wychowania przedszkolnego w Niemczech i spędziła osiem lat mieszkając w Peru, ucząc w niemieckiej szkole. To właśnie tam zainspirowała się nauką robienia rzeczy ręcznie i od podstaw. Zanim się pojawiłam na świecie mama stała się ideałem gospodyni domowej – doskonałą kucharką, znakomitą krawcową i zapaloną ogrodniczką. Później studiowała tkactwo, garncarstwo i szlifierstwo w lokalnym college'u. Posiadała własną mantrę, która do dziś odbija się echem w mojej głowie: „Możesz to zrobić sama!”. Zwykle przypominała mi o tym, gdy oglądałam w centrum handlowym coś, co chciałam kupić za swoje kieszonkowe, ale z jej pomocą udawało mi się zrobić coś podobnego, co podobało mi się jeszcze bardziej.

Mój ojciec został przeszkolony jako mechanik w Niemczech i miał bardzo precyzyjny umysł, którego wymagał ten rodzaj pracy. Większość

życia spędził pracując jako mechanik w Niemczech i Stanach Zjednoczonych, a później jako inżynier. W domu był „złotą rączką” i „budowlańcem”. Zawsze miał jakiś projekt, który go zajmował. Kiedy on i moja mama pobrali się po raz pierwszy, pieniędzy nie mieli wiele, więc ojciec sam zrobił wszystkie meble – łóżko i szafki nocne w sypialni, kanapę i stolik kawowy do salonu oraz stół kuchenny.

Będąc w pewnym sensie tradycjonalistą, zachęcał mnie do spędzania wolnego czasu z matką, pomagając jej w gotowaniu, sprzątaniu i ogrodnictwie, ale on robił o wiele bardziej ekscytujące rzeczy w garażu i warsztacie. Często więc dołączałam do niego, aby pracować przy jego projektach i uczyć się obróbki drewna i poznawać zasady działania mechanicznych sprzętów, takich jak kosiarki i samochody. Zdecydowanie jestem produktem tych dwóch charakterów moich rodziców!

Pamiętam, jak w liceum wzięłam udział w teście zainteresowań i kariery przeprowadzonym przez doradcę zawodowego. Odpowiedziałam na każde pytanie tak szczerze, jak tylko mogłam, a potem czekałam z niecierpliwością na wyniki testu. Wyniki przyszły w postaci liczb z pomocniczym wykresem kołowym. Liczby były

naniesione na kolejne kręgi, a każda z nich reprezentowała ścieżkę kariery. Mój wynik wynosił 99 i długo przesu-kiwałam wykres, zanim w końcu znalazłam swój wynik – w samym środku okręgu. Nie pamiętam dokładnie, jak nazwali tę kategorię, ale myślę, że było to „niesklasyfikowalna” lub coś równie oklepanego. Byłam wściekła! To nie była żadna pomoc!

Z biegiem lat pokochałam wynik 99, zdając sobie sprawę, że przedstawia moją równowagę zainteresowań i chęci. Zasadniczo mogę sama zrobić wszystko, czego zapragnę, jeśli tylko się do tego przyłożę. Ale aby być naprawdę szczęśliwą przy wykonywaniu zajęć, muszę znaleźć równowagę między tym, co analityczne, a tym, co kreatywne. Zrozumienie, że w codziennym życiu muszę również uwzględnić kreatywne możliwości zajęło mi pięć lat studiów i szesnaście lat pracy jako inżynier.

Kiedy poznałam mojego chłopaka, Karla, szukał on kierunku w swoim życiu. Niedługo po tym jak się poznaliśmy, na spotkaniu z pszczelarzem w bibliotece Karl natknął się na żonę pszczelarza. Potrzebowała pomocy w wydrukowaniu czegoś, a kiedy jej pomógł, wspomniał o swojej fascynacji pszczołami i zapytał ją, czy jej mąż czasami nie potrzebuje

pomocy. Zaśmiała się i powiedziała, że większość ludzi boi się pracować z pszczołami, więc często przydałoby się wsparcie.

W następnym tygodniu Karl zaczął mu pomagać, a pod koniec sezonu sam miał już ul startowy. Uzależnił się! W kolejnym roku przyspieszyliśmy, kupując dziesięć kolejnych kolonii i dowiedzieliśmy się, że utrzymanie pszczoł przy życiu nie jest takie proste! Mieliśmy jednak super pyszny miód i niesamowity jasnożółty воск pszczeli.

Mniej więcej w tym samym czasie, gdy Karl odkrył pszczelarstwo, natknął się również na mój zapas ręcznie robionych mydeł. Mydła te były efektem dwuletniego etapu mojej mydlarskiej pasji. Wiele lat wcześniej moja przyjaciółka Laurie zadzwoniła do mnie i zapytała, czy chcę nauczyć się robić mydło. W tamtym czasie powiedziałam jej, że nie – miałam już zbyt wiele hobby i nie chciałam poświęcać czasu i pieniędzy na kolejne, ale ona nalegała. Około miesiąc później zadzwoniłam do niej i powiedziałam: „Dobra! Wygrałaś. Pokaż mi jak to się robi”. Poszłam na zakupy i zaplanowałyśmy dzień na produkcję mydła. Zrobiliśmy wtedy dwie lub trzy partie. „O MÓJ BOŻE!!!”.

Powiedziałam jej: „To najfajniejsza rzecz na świecie!”. Uzależniłam się

od tego! Gdy wyszła, kupiłam więcej materiałów i zrobiłam tyle mydła, że starczyłoby dla całej armii na całe życie! Rozdawałam kostki rodzinie i przyjaciółom i gromadziłam je. A kiedy w końcu nie mogłam usprawnić robienia kolejnej partii, przerwałam produkcję. Karl szybko odkrył, że lubi moje ręcznie robione mydła bardziej od tych dostępnych na rynku, więc kiedy zaczęliśmy sprzedawać nasz miód na lokalnych targowiskach, postanowiliśmy sprzedawać również moje mydła.

Dopracowałam swój przepis i sprzedawałam je razem z naszymi miodami. To było świetne połączenie. Mając nadwyżkę wosku pszczelego, zaczęłam wytwarzać też inne produkty, takie jak balsamy do ust, balsamy w sztyfcie i maści. Zachęcona

sukcesem moich produktów, stale dodawałam do mojej linii kremy, balsamy, perfumy i świece. Z każdym kolejnym produktem zdobywałam nowe składniki i wiedzę. Doceniłam również wartości eksperymentowania. Podążanie za przepisem z książki lub Internetu może dać dobry produkt, ale czy uczyni go wyjątkowym?

Posiadanie solidnej wiedzy na temat składników i przyczyn, dla których znalazły się w przepisie, jest niezwykle ważne. Obecnie odkryłam, że mój biznes satysfakcjonuje mnie na wszystkich poziomach – wykorzystuję moje umiejętności analityczne do tworzenia i wdrażania przepisów oraz umiejętności twórcze do opracowywania zapachu i wyglądu moich produktów. Wszystko robię w doskonałej harmonii.

PODSTAWOWE INFORMACJE O WOSKU PSZCZELIM

Wosk pszczeli to cud ula. Plaster jest zbudowany z wosku i służy jako dom, żłobek i spiżarnia. Przez tysiąclecia pszczoły odkryły, że budując swoje plastry na planie sześciokąta umożliwiają pomieszczenie jak największej ilości miodu i potrzebują najmniejszej ilości wosku. Plastry służą również jako idealne miejsce dla pszczół do przejścia metamorfozy z jaja w pszczołę.

Czym więc jest wosk pszczeli? Najprościej rzecz ujmując, jest to wosk produkowany przez pszczoły miodne z rodzaju *Apis*. Wosk pszczeli składa się z co najmniej 284 różnych związków, głównie długotańczuchowych alkanów, kwasów, estrów, poliestrów i hydroksyestrów, ale dokładny skład wosku pszczelego różni się w zależności od lokalizacji. Jego ciężar właściwy wynosi około 0,95 g/ml, a temperatura topnienia przekracza 60°C. Mówiąc dokładniej, wosk jest wydzielany z ośmiu gruczołów produkujących wosk w odwłoku pszczoły robotnicy. Jest wydzielany w cienkich arkuszach zwanych łuskami woskowymi. Łuski, gdy są wydzielane po raz pierwszy, wyglądają trochę jak płatki miki. Są przezroczyste, bezbarwne, bez smaku i bardzo kruche. Wosk pszczeli jest zazwyczaj produkowany przez młodsze pszczoły miodne w wieku od dwunastu do dwudziestu dni. Gdy pszczoły są starsze i zaczynają zbierać pyłek i nektar, gruczoły

te stopniowo u nich zanikają, ale ich zdolność do produkcji wosku pszczelego nie ginie całkowicie. Kiedy pszczoły się roją, szybko wytwarzają plaster wosku, ponieważ muszą natychmiast stworzyć dla królowej miejsce do składania jaj oraz miejsce do przechowywania żywności.

Aby uformować wosk pszczeli w plaster miodu pszczoły układają się w zwisające, połączzone łańcuchy. Po wyciśnięciu wosku z gruczołów pszczół, zostaje on przepuszczony między nogami i ustami pszczół tworzących łańcuch, a po drodze przeżuty i uformowany w odpowiedni kształt. Pszczoły wykorzystują ten wosk do budowy znanych nam komórek na miód w kształcie sześciokąta. To właśnie podczas tego procesu wosk zaczyna nabierać koloru i nieprzezroczystości.

W zależności od tego, jaki rodzaj nektaru i pyłku trafia do ula i jest spożywany przez pszczoły, mikroskopijne kawałki pyłku i nektaru są dodawane do wosku. Do wytworzenia jednego

jego grama potrzeba około 1100 łusek. W odpowiednich warunkach – co oznacza, że istnieje odpowiednia podaż pożywienia, a temperatura otoczenia w ulu wynosi od 33°C do 36°C – pszczoły robotnice mogą produkować wosk pszczeli na żądanie.

Odpowiednią temperaturę w chłodniejsze wiosenne dni osiągają, gromadząc się i machając skrzydłami wokół pszczół wytwarzających wosk podczas budowy plastrów. Produkcja wosku pszczelego w ulu jest jednak bardzo kosztowna. Potrzeba około 3,8 kg miodu, aby wytworzyć 425 g wosku. Miód może być wykorzystywany do karmienia pszczół, które nie żerują lub może być zachowany na czas, gdy brakuje nektaru. Z tego powodu wosk pszczeli jest często odgryzany w jednym miejscu i umieszczany tam, gdzie jest potrzebny. Ponowne wykorzystanie starego plastra również przyczynia się do zmiany jego zabarwienia, ponieważ mógł on być już używany do wychowu czerwii lub przechowywania miodu i może zawierać pozostałości kokonu, propolis lub pyłek kwiatowy.

Większość wosku dostępnego w handlu jest wytwarzana z tego, co pszczelarze nazywają „zasklepami”. Kiedy pszczoły produkują miód, żerująca pszczoła zbiera nektar i przechowuje go w jednym z dwóch żołądków (jeden żołądek jest zarezerwowany do zbierania miodu, a drugi do osobistego trawienia). Nektar w żołądku

miodowym miesza się z enzymami, a gdy pszczoła wraca do ula, umieszcza go w oczekującej komórce. Gdy więcej komórek wypełnia się nektarem, pszczoły wachlują skrzydłami, aby wytworzyć przepływ powietrza przez ul, co pomaga wysuszyć nektar. Obniżając zawartość wilgoci w nektarze do mniej niż 19 procent, pszczoły zapewniają, że miód się nie zepsuje. Następnie pszczoły systematycznie przemieszczają się po ramkach i skrzynkach z miodem, zamykając każdą komórkę, aby zapobiec dodatkowej utracie wilgoci. Kiedy pszczelarze zbierają miód, wyjmują wypełnione nim ramki z ula i przenoszą je do miodosytni w celu przetworzenia. Ponieważ wszystkie komórki z miodem są pokryte woskiem, samo włożenie ramek do miodarki nie sprawi, że popłynie miód. Dlatego pszczelarze najpierw usuwają zasklepy woskowe za pomocą odsklepiacza lub czegoś w rodzaju bijaka.

Woskowe zasklepy są wkładane do przeznaczonego na nie zbiornika, a ramki umieszczane w ekstraktorze w celu odwirowania miodu. To, co pszczelarz robi z zasklepami woskowymi zależy w pewnym stopniu od tego, ile ma ula. W większości przypadków zasklepy poddawane są działaniu wysokiej temperatury, dzięki czemu miód i wosk ulegają upłynnieniu i rozdziela się na dwie warstwy – miód na dole, a wosk na

górze. Po kilku kolejnych filtrowaniach koniecznych do usunięcia resztek miodu i różnych części pszczoł, воск wygląda całkiem czysto i jest ogólnie gotowy do użycia. Pszczelarze topią również stare plastry po miodzie i plastry po czerwiu, aby założyć czysty воск i przeprowadzić ogólną konserwację ramek. Z biegiem lat na plastry czerwiu wychowało się wiele cykli pszczoł, a kokon ze stadium larwy zmienił kolor plastra na ciemnobrązowy. Ponadto ze środowiska lub za pośrednictwem pszczoł mogły przeniknąć do plastra patogeny. Patogeny te mogą dość szybko zdziętkować ul, dlatego pszczelarze często zastępują stary plaster po czerwiu czystym woskiem. Podczas gdy воск z zasklepów

i plastrów miodu jest dość czysty, воск z plastrów czerwiu zawiera szeroki asortyment odpadów, które mogą obejmować kokony zarówno pszczoł, jak i moli woskowych, odchody larw pszczoł, roztocza, pyłek, propolis i części pszczoł. Wszystkie te dodatkowe rzeczy nazywane są zboinami, a usuwanie ich z wosku jest bardziej skomplikowanym procesem.

Jedną z metod jest umieszczenie plastrów po czerwiu w workach jutowych, a następnie włożenie worków do gorącej kąpieli wodnej. Roztopiony воск przepłynie przez płótno, a zboiny pozostaną w worku. Następnie pszczelarze wyciskają worki jutowe, aby uwolnić resztę uwięzionego wosku. Gdy większość wosku zostanie wyciśnięta, reszta jest wyrzucana,

a воск jest formowany w bloki o wadze 14-23 kg. Uzyskany w ten sposób воск jest zwykle znacznie ciemniejszy niż воск z plastrów, a kolor waha się od jasnobrązowego do prawie czarnego. Jeśli воск ten miałby zostać użyty do produkcji świec, wydzielałby nieprzyjemny zapach. Wielu pszczelarzy oddaje ten воск do sklepów z zaopatrzeniem dla pszczół w celu uzyskania kredytu na „czysty” воск lub воск, który został już przekształcony w podkład do umieszczenia w nowych ramkach – węzę. Sklepy z zaopatrzeniem dla pszczół wysyłają ten ciemny воск do komercyjnych punktów jego przetwarzania, które mają specjalistyczny sprzęt z filtrami węglowymi, usuwającymi z niego zabrudzenie.

Proces ten jest znacznie lepszy niż stosowane w przeszłości filtrowanie wosku, kiedy to był on wybielany przy użyciu szkodliwych chemikaliów w celu usunięcia koloru. Większość dostępnych obecnie białych wosków uzyskuje się w sposób naturalny, zamiast chemikaliów używa się filtrów węglowych. Jedną z wad mocno rafinowanego, wysoce filtrowanego wosku jest to, że pozbawiony jest aromatu i uroku wosku pszczelego (a także wielu jego unikalnych korzyści zdrowotnych) pochodzących w rzeczywistości z naturalnych „zanieczyszczeń”, w tym miodu, propolisu i pyłku kwiatowego. Wybielanie lub zaawansowana rafinacja wosku, aby usunąć jego kolor i zapach daje produkt, który jest nieco mdły.

KRÓTKA HISTORIA WOSKU PSZCZELEGO

Związek między pszczołami a ludźmi sięga czasów łowiecko-zbierackich, kiedy to uzbrojeni jedynie w długą kij i wielką determinację mężczyźni strącali ule z drzew i uciekali. Gdy uznali, że już jest bezpiecznie, wracali, by zebrać miód. Później ludzie odkryli, że użycie dymu z płonącego kija pomagało ujarzmić pszczoły, ułatwiając nieco pracę. Przydatność wosku mogła zostać odkryta właśnie wtedy. Chociaż część tych informacji jest moim domysłem, istnieją malowidła jaskiniowe w Walencji w Hiszpanii datowane na około 8000 lat wstecz, które pokazują dwie osoby zbierające miód i plaster miodu z ula dzikich pszczoł. Wtedy ludzie używali oni koszy i tykw do transportu plastra miodu oraz szeregu lin, aby dotrzeć do ula.

Więcej wiemy o starożytnych Egipcjanach i ich związku z woskiem pszczelim. Doceniali oni wartość wosku pszczelego w mumifikacji i używali go w procesie balsamowania. Wosku używali również do uszczelniania trumny, co dodatkowo chroniło ciało. Dzięki użyciu wosku pszczelego Egipcjanie zachowywali swoje pisma na papirusie i na ścianach jaskiń, a pisma te pozostały niezmienione przez ponad 2000 lat. Zdawali sobie nawet sprawę ze znaczenia wosku pszczelego dla zdrowia, ponieważ recepty z 1550 r. p.n.e. wzywały do stosowania go w różnych preparatach. Starożytni jubilerzy i rzemieślnicy wykorzystywali technikę odlewania wosku traconego, która polega na rzeźbieniu przedmiotu w wosku pszczelim, powlekaniu go gliną, a następnie utwardzaniu

gliny za pomocą ciepła. Ciepło topiło wosk, pozostawiając idealną glinianą replikę rzeźby z wosku. Do glinianej skorupy wlewano stopiony metal i pozostawiano do stwardnienia, a na koniec usuwano glinę.

Egipcjscy kapłani stworzyli również pierwsze lalki voodoo, używając wosku pszczelego do lepienia postaci przypominających ich wrogów przed ich rytualnym zniszczeniem. Egipcjanie uwielbiali także perfumy i podobno tworzyli perfumowane smarowidła, prototypy dzisiejszych perfum, z tą różnicą, że w postaci stałej. Zawierały one wosk pszczeli, łój i różne substancje aromatyczne w oleju, takie jak mirra, henna, cynamon, tymianek, szałwia, anyż, róża i irys. Smarowidła te nie były sprzedawane jako perfumy, ale raczej miały zastosowanie medyczne.

Znaczenie wosku pszczelego docenili również Chińczycy. Około 2000 lat temu, jedno z najstarszych chińskich dzieł na temat rolnictwa i zielarstwa *Bencaojing* autorstwa Shennonga, wychwalało wosk pszczeli za jego korzystny wpływ na układ krwionośny i energetyczny oraz przypisywało mu właściwości poprawiające urodę i zapobiegające starzeniu. Wosk pszczeli był również uznawany za ważny składnik w leczeniu ran i jako suplement diety. Świec z wosku pszczelego używali już starożytni Egipcjanie, starożytni Grecy oraz Rzymianie i Chińczycy.

W europejskich kościołach świece z wosku pszczelego były używane

od początku chrześcijaństwa. Kościół rzymskokatolicki zezwalał na używanie w kościele wyłącznie takich świec. Chociaż prawo to obowiązuje do dziś, świece nie muszą już składać się w 100% z wosku pszczelego. Już w XI wieku kościoły używały ogromnej liczby świec. Dzięki posiadaniu pasiek w każdym klasztorze i opactwie były one w stanie otrzymać niezbędną ilość wosku pszczelego.

W czasach Marco Polo wosku pszczelego było pod dostatkiem i był on często wykorzystywany do płacenia daniny królom. Ale pomimo jego obfitości, świece z niego były tylko dla bogatych. Biedni musieli cierpieć używając świec łojowych.

WSPÓŁCZESNE WYKORZYSTYWANIE WOSKU PSZCZELEGO

Obecnie, gdy technologia wydaje się mieć pierwszeństwo przed wszystkim innym, budujące jest to, że produkt o tak bogatej historii jest tak samo ważny w XXI wieku, jak dawniej.

Nasz świat się zmienia, a przyszłość pszczoły miodnej jest wielką niewiadomą. Biorąc pod uwagę zmiany klimatyczne, praktyki rolnicze, modyfikacje genetyczne i stosowanie pestycydów, przyszłość wygląda ponuro, ale istnieje oddolny ruch na rzecz zmiany na lepsze. Młodzi ludzie na nowo odkrywają wiejskie życie i przekształcają nieużytki rolne

w rentowne gospodarstwa. Wprowadzają różnorodność upraw i znowelizują bardziej ekologiczne praktyki rolnicze.

Choć wosk pszczeli nie ma już tylu zastosowań co przed laty, nadal ma ich wiele. Poniżej znajduje się tylko kilka przykładów różnorodnych sposobów wykorzystania wosku pszczelego w dzisiejszych czasach.

ŚWIECE

Chociaż do produkcji świec z wosku pszczelego nadal używa się metalowych form, które były używane od wieków, istnieją również nowoczesne formy silikonowe, które ułatwiają tworzenie bardziej skomplikowanych kształtów.

OZDOBY

Ozdabianie domu dekoracyjnymi elementami z wosku pszczelego to tradycja, która wydaje się łąpać drugi oddech: od formowanych figurek, po woskowane jesienne liście z dodatkiem zapachu lub po prostu z naturalnym zapachem wosku pszczelego.

BALSAM DO UST

Chociaż istnieją inne nowoczesne składniki, które zostały użyte do uplastycznienia balsamu do ust i utworzenia warstwy okluzyjnej, nic nie utrzyma ust miękkich i nawilżonych tak dobrze jak wosk pszczeli.

KOSMETYKI

Wosk pszczeli odgrywa ogromną rolę w produkcji kosmetyków i środków higieny osobistej! Zawierają go kremy nawilżające, balsamy, a nawet domowej roboty tusze do rzęs, ponieważ chroni i nawilża skórę. Wosk pszczeli jest stosowany nawet w pomadach do włosów i wosku do dredów.

MAŚCI LECZNICZE

Wosk pszczeli od tysiącleci stosowany jest w kremach jako środek zagęszczający i okluzyjny.

WĘZA Z WOSKU PSZCZELEGO

Węza doskonale nadaje się do zastępowania istniejących w ulu ramek z miodem czystym woskiem, dając pszczołom przewagę na starcie.

WODOODPORNĄ SKÓRA

Połącz równe części wosku pszczelego, oleju neatsfoot i łożu. Zanurz szmatkę w mieszance i wetrzyj ją w parę skórzanych butów lub rękawic.

SMAR DO ŻYŁEK WĘDKARSKICH

Nanieś odrobinę wosku pszczelego na żyłkę wędkarską, aby zapobiec jej splątaniu.

SMAR DO DRZWI I OKIEN

Użyj wosku pszczelego do nasmarowania zawiasów drzwi i okien.

ŚRODEK ZAPOBIEGAJĄCY RDZEWIENIU NARZĘDZI

Aby zniwelować skutki utleniania spowodowanego wilgotnym powietrzem, wystarczy posmarować narzędzia roztworem 15 dkg wosku pszczelego wymieszanego z 25 dkg terpentyny. Roztwór ten może być również stosowany do brązu.

WOSK DO SMYCZKÓW

Wosk pszczeli pomaga w impregnacji, smarowaniu i zmiękczeniu smyczków, ułatwiając grę.

PATELNIIE I ŻELAZKA

Wosk pszczeli chroni patelnie przed utlenianiem, pomaga w procesie sezonowania i zapobiega przywieraniu patelni i żelazek.

PRODUKCJA MYDŁA

Wosk pszczeli pomaga uzyskać przyjemną, twardą kostkę mydła.

WOSK DO BRODY I WĄSÓW

Wosk pszczeli jest często stosowany w komercyjnych kremach do wąsów, zwłaszcza tych używanych do usztywniania lub układania męskiej brody lub wąsów.

SZCZEPIENIE ROŚLIN

Ogrodnicy stosują wosk do szczepienia roślin samodzielnie lub w połączeniu z taśmą lub sznurkiem, aby zapobiec wysychaniu zrazu i utrzymaniu go ściśle przylegającego do podkładki, dopóki nie zrosną się ze sobą. W ten sposób chroni się go też przed wodą i powietrzem oraz towarzyszącymi im patogenami roślin, w tym bakteriami i grzybami. Wosk do szczepienia „na zimno” może być wykonany z czterech części żywicy, dwóch części wosku pszczelego i jednej części łożu.

ŚWIATOWE BESTSELLERY DLA CIEBIE – SPRAWDŹ:

www.wydawnictwovital.pl

VADEMECUM OLEJKÓW ETERYCZNYCH I AROMATERAPII

Valerie Ann Worwood

Spośród książek dotyczących aromaterapii ta jest wyjątkowa. To najlepsza publikacja o olejkach eterycznych, jaka pojawiła się na polskim rynku! Jedyne tak specjalistyczne kompendium na temat aromaterapii. Oferuje ponad 800 przepisów opracowanych przez doktora medycyny naturalnej z ponad 20-letnim stażem, które korzystnie wpłyną nie tylko na twoje zdrowie i eliminację chorób, ale także urodę, zdrową skórę, pielęgnację ciała czy relaks. Są tu olejki, które pomogą ci na niemal każdą dolegliwość. Od kaszlu czy bólu zębów po infekcje ucha, a nawet zapalenie płuc. Dodatkowo na obronę przed wirusami i bakteriami.

Na wszystkie te schorzenia znajdziesz tutaj optymalną terapię naturalną w postaci olejku. Co więcej – niektóre z nich pozwolą ci pozbyć się cellulitu, a nawet wysprzątać dom i uleczyć domowego pupila. Olejki eteryczne dla relaksu i zdrowia.

NAJSKUTECZNIEJSZE RECEPTURY Z ZIOŁOWEJ APTEKI

dr JJ Pursell

Kompendium wiedzy o ziołolecznictwie, naturalnych terapiach, stosowanych w medycynie naturalnej i ludowej oraz Tradycyjnej Medycynie Chińskiej. 375 przetestowanych przez lekarkę preparatów ziołowych pozwoli ci skutecznie zadbać o zdrowie i odporność. Pokonasz choroby, w tym choroby kobiece i pasożyty w organizmie za pomocą roślinnych leczniczych i aromaterapii (olejków eterycznych). Od nalewek i maści po herbaty ziołowe, kapsułki, spreje i oleje – wykorzystasz te przepisy do leczenia wielu problemów zdrowotnych, takich jak przeziębienie i grypa, bezsenność, problemy trawienne czy dyskomfort mięśni. Znajdziesz tu najskuteczniejsze receptury z ziołowej apteki na napary przeciw bólom głowy czy stawów oraz herbatki nawilżające oczy, cukierki dla dzieci na zaparcia, spray na drobne rany czy nalewkę na problemy z żołądkiem. Sprawdzone ziołowe receptury dla zdrowia całej rodziny.

ZAMÓW JUŻ TERAZ TO TAKIE PROSTE

www.vitalni24.pl tel. 85 654 78 35

ŚWIATOWE BESTSELLERY DLA CIEBIE – SPRAWDŹ:

www.wydawnictwovital.pl

LECZNICZA MOC PSZCZÓŁ

prof. dr Friedrich Hainbuch

Miód jest jednym z najstarszych leków znanych ludzkości. Jednak pszczoły wytwarzają nie tylko miód, ale również pyłek kwiatowy, pierzgę, kit, mleczko, jad czy wosk. Dzięki tej książce poznasz ich zastosowanie lecznicze i w każdej chwili będziesz mógł z nich skorzystać. Ich działanie często jest silniejsze od leków, a ogromną zaletą stanowi brak skutków ubocznych. Najnowsze badania wykazują, że w przypadkach autoimmunologicznego zapalenia tarczycy, marskości wątroby, wola, chłoniaka, toczenia rumieniowatego, i sklerodermii skuteczny okazał się także propolis. Znajdziesz również przepisy, które pomogą wzmocnić serce, uspokoić nerwy, poprawić pracę mózgu czy wspomóc gojenie się ran. Poznasz też naturalny antybiotyk Najskuteczniejsze terapie prosto z ula.

NATURALNE KOSMETYKI

Juliane Jäger

Zero konserwantów i sztucznych barwników. Zero niepotrzebnych opakowań. Skład prosty, a jednocześnie zapewniający skuteczne działanie. Co powiesz na taką pielęgnację twarzy i ciała? Z użyciem naturalnych kosmetyków, które wykonasz sama w domu. Autorka długo poszukiwała preparatów, które zapewniłyby jej zdrową skórę. W końcu postanowiła robić naturalne kosmetyki do twarzy i włosów samodzielnie. Zbieranymi od lat przepisami dzieli się w książce. Wyjaśnia też, czym są substancje powszechnie występujące w drogeryjnych kosmetykach i jaki może być ich wpływ na zdrowie. Co ważne, podaje ich naturalne zamienniki. Przekonasz się, że robienie naturalnych kosmetyków do włosów czy twarzy to nic trudnego. Rób naturalne kosmetyki, a twoja skóra, włosy ... i portfel ci się odwdzięczą!

ZAMÓW JUŻ TERAZ TO TAKIE PROSTE

www.vitalni24.pl tel. 85 654 78 35

STUDIUM PSYCHOLOGII PSYCHOTRONICZNEJ

BIAŁYSTOK ☯ WARSZAWA ☯ KATOWICE

Wiesz, jak ważny jest dla Ciebie rozwój duchowy (osobisty).

Masz chęć pomagania sobie i innym.

Zależy Ci na pogłębieniu wiedzy,
którą zdobyłeś wcześniej z książek lub kursów.

Zapraszamy na kierunki:

- ✓ **TERAPIE NATURALNE**
- ✓ **PSYCHOLOGIA PSYCHOTRONICZNA**
- ✓ **MISTRZOWSKA SZTUKA WRÓŻENIA**
- ✓ **ODNOWA PSYCHOBIOLOGICZNA**

- Rozwiniesz intuicję, zdolność jasnowidzenia i nawiązywania kontaktów z duchowymi przewodnikami;
- Nauczysz się stosować w praktyce astrologię, numerologię, runy, Tarot, hipnozę;
- Otrzymasz z rąk mistrzów umiejętności korzystania z najważniejszych działów wiedzy ezoterycznej;
- Stworzysz zdrowe warunki życia dla siebie i swoich bliskich zgodnie z medycyną energetyczną i feng shui;
- Poznasz nowych, wspaniatych ludzi, którzy idą podobną DROGĄ.

Twój czas na rozwój!

www.studiumzycia.pl, tel. 609 602 624
15-762 Białystok, ul. Antoniuk Fabryczny 55/19
Białystok, Warszawa, Katowice

ZDROWIE • ENERGIA • WITALNOŚĆ

Książki o zdrowiu i odchudzaniu

•
Medycyna naturalna

•
Zioła, nalewki

•
Publikacje o zdrowym odżywianiu

•
Lampy solne, dyfuzory

•
Produkty prozdrowotne

•
E-booki i audiobooki

PROMOCJE | ATRAKCYJNE CENY
SZYBKA DOSTAWA | UNIKALNA OFERTA

Zdobądź własny klucz do zdrowia

www.vitalni24.pl
tel. 85 654 78 35

Petra Ahnert to założycielka marki Beehive Alchemy, znanej z ręcznie wytwarzanych kosmetyków i produktów do użytku domowego. Produkuje ekologiczne wyroby na bazie miodu i wosku pszczelego. Jej praca łączy miłość do natury z pasją do tradycyjnego rzemiosła, co uczyniło Beehive Alchemy symbolem jakości i poszanowania tradycji pszczelarskich.

Twórz wyjątkowe produkty pełne zdrowotnych korzyści!

To przewodnik zarówno dla początkujących, jak i doświadczonych miłośników naturalnych produktów. Dzięki prostym instrukcjom i praktycznym ilustracjom proces tworzenia będzie łatwy i przyjemny.

W książce znajdziesz ponad 40 przepisów na produkty z wosku pszczelego, w tym:

- balsam na stawy i mięśnie,
- krem na oparzenia,
- emulsja łagodząca swędzenie,
- balsamy do ust i kremy nawilżające,
- perfumy w kostce na bazie olejków eterycznych,
- mydła z miodem, owsem i woskiem pszczelim,
- świece walcowane, formowane, wotywnie,
- woskowane opakowania do żywności,
- emulsje do konserwacji i polerowania drewna,
- środek zapobiegający rdzewieniu narzędzi,
- dekoracyjne lampiony i ozdoby,
- i wiele więcej.

Poznaj moc wosku pszczelego i twórz piękne i zdrowe produkty dla siebie oraz swoich bliskich

Patroni:

MODA na ZDROWIE
co miesiąc w najlepszych aptekach

